

Jaarverslag Reviewcommissie

Toetsingsjaar 2020

T 030 656 60 60
E review@sra.nl
www.sra.nl

Inhoudsopgave

1	De SRA Reviewcommissie	1
2	Systematiek toetsingen	2
2.1	Uitgangspunten	2
2.2	Accreditatie Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants	2
2.3	Convenant Autoriteit Financiële Markten	2
2.4	Toezihtarrangement Bureau Financieel Toezicht	3
2.5	Belastingdienst Horizontaal Toezicht	3
2.6	Algemene informatie kwaliteitstoetsingen	3
2.7	Aanvullende toetsingssystematiek vanuit de vereniging SRA	4
2.7.1	Inventarisatiegesprekken - frequentere begeleiding	4
2.7.2	Toetsing fiscale domein	5
2.7.3	Aanvullend kwaliteitsbeleid SRA	5
2.8	Instrumentarium en verslaglegging	6
3	Resultaten 2020	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Samenvatting inhoudelijke bevindingen 2020	7
3.3	Toetsingen en inventarisatiegesprekken	8
3.4	Kwantitatieve resultaten	9
3.4.1	Resultaten van uitkomsten bij WTA-vergunninghouders	10
3.4.2	Resultaten van uitkomsten bij niet- WTA-vergunninghouders	11
3.4.3	Uitkomsten inventarisatiegesprekken	12
3.5	De kwantitatieve resultaten uitgesplitst per domein	13
3.5.1	Specificatie toetsingen waarbij het WTA-domein is getoetst	13
3.5.2	Specificatie toetsingen waarbij de NBA-domeinen zijn getoetst	14
3.5.3	Specificatie per NBA-domein	15
3.5.4	Specificatie fiscale toetsingen	16
3.6	Ingediende bezwaarschriften	17
3.7	Kwalitatieve resultaten toetsingen	17
3.8	Inventarisatiegesprekken	20
4	Tenslotte	21
4.1	Vooruitblik	21

1 De SRA Reviewcommissie

In dit jaarverslag van 2020 geeft de reviewcommissie inzicht in haar ervaringen en werkzaamheden.

Conform de statuten en reglementen is er het afgelopen jaar door de reviewcommissie getoetst of de (potentiële) SRA-leden werken conform de in Nederland geldende regelgeving.¹

De Reviewcommissie (RC) bestaat uit een voorzitter en 5 regiocoördinatoren. De regiocoördinatoren toetsen de SRA-kantoren samen met één van de 23 medereviewers en zijn eindverantwoordelijk voor de toetsingen in hun regio.

De regiocoördinatoren zijn ervaren toetsers die 'streng en rechtvaardig' toetsen, tijdens hun carrière werkzaam zijn geweest bij een SRA-kantoor en daardoor kennis hebben van SRA-kantoren en het mkb. Het coachende aspect dat bij onze vereniging past wordt niet uit het oog verloren. De reviewcommissie stelt hoge eisen aan alle toetsers. Zij moeten beschikken over de voor toetsers benodigde kennis en vaardigheden. Daarnaast moeten de toetsers ervaring hebben met toetsingen binnen de eigen organisatie of elders. SRA organiseert, samen met de NBA, jaarlijks trainingen voor de toetsers.

De commissie bestaat in 2020 uit:

- de heer W.P. van Wijngaarden RA, voorzitter
- de heer P.F.P.O. Donkers AA
- de heer T.S.J. Meester RA
- de heer K. Leentfaar RA
- de heer B. Sprey RA
- de heer drs. W.A.C. Bourgonje RA

In 2021 zal de heer Van Wijngaarden aftreden als voorzitter. De heer Meester heeft zich beschikbaar gesteld om de heer Van Wijngaarden op te volgen als voorzitter.

De commissie wordt op het SRA-bureau ondersteund door projectmanager Beleid en Kwaliteit mevrouw M. Herinckx-Meijer (projectmanager Beleid en Kwaliteit), mevrouw M. Kwakernaak (secretaresse) en mevrouw E. Vermeulen-Jansen (assistent projectmanager Beleid en Kwaliteit).

Het SRA-bestuur heeft een onafhankelijke commissie ingesteld die als klankbord voor de reviewcommissie kan fungeren. Deze 'Raad van Toezicht' kan de RC gevraagd en ongevraagd adviezen geven en de kantoren desgevraagd ondersteunen met adviezen en in procedures. De heer prof. dr. mr. P.M. van der Zanden RA en de heer drs. R.G. Bosman RA vormen deze Raad.

---

¹ Zie onder andere artikel 3 en 4 van de statuten van SRA

2 Systematiek toetsingen

2.1 Uitgangspunten

- De reviewcommissie toetst periodiek of de (potentiële) SRA-leden werken conform de in Nederland geldende regelgeving en overige van overheidswege en door bevoegde publiekrechtelijke beroepsorganisaties gegeven regels.
- De reviewcommissie toetst of SRA-leden voldoen aan de kwaliteitseisen die door de algemene ledenvergadering zijn vastgesteld.
- De vereniging SRA bewaakt het kwaliteitsniveau van de leden o.a. door het stimuleren en toetsen van de leden.
- In het reviewreglement van de reviewcommissie zijn de taken en verantwoordelijkheden van de commissie vastgelegd.

2.2 Accreditatie Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

Het SRA-reviewsysteem is door de NBA Raad voor Toezicht geaccrediteerd. Dit betekent dat alle aangesloten leden onder de SRA-toetsing vallen en vrijgesteld zijn van toetsing door de NBA. De Raad en SRA hebben een uniforme beoordelings- en rapportagesystematiek. Elk bij SRA aangesloten kantoor wordt (tenminste) een keer per zes jaar getoetst. Eens in de 3 jaar wordt het SRA-reviewsysteem door de Raad voor Toezicht getoetst. Per 1 juli 2020 is de accreditatie verlengd voor een periode van 3 jaar. Periodiek vindt overleg plaats met de Raad voor Toezicht en het bureau van de NBA.

2.3 Convenant Autoriteit Financiële Markten

SRA heeft een convenant met de AFM inzake de kwaliteitstoetsingen bij nOOB accountantsorganisaties die lid zijn van SRA. De AFM steunt vanaf 1 januari 2012 op het reviewsysteem van SRA. SRA voert periodiek kwaliteitstoetsingen uit bij alle SRA leden met een Wta-vergunning. Elk bij SRA aangesloten kantoor wordt (tenminste) een keer per zes jaar getoetst. SRA verstrekt per kwartaal aan de AFM een overzicht met de uitkomsten van de toetsingen die bij de Wta-vergunninghouders uitgevoerd zijn. Indien er bevindingen zijn die duiden op een ernstige overtreding van de Wta, is de commissie gehouden dit onverwijld aan de AFM te melden. In 2016 is de bijlage bij het convenant 'Werkdocument nadere operationele afspraken AFM en SRA' geactualiseerd.

Volgens het huidige convenant kan de AFM op 3 manieren inzicht krijgen in de wijze van het toetsen door SRA.

1. De AFM kan kantoor specifieke onderzoeken uitvoeren.
De AFM kan besluiten tot het steekproefsgewijs uitvoeren van toetsingen bij SRA-aangesloten kantoren. De AFM richt zich dan in eerste instantie op die kantoren die van de reviewcommissie de toetsingsuitkomst oranje hebben gekregen en die daarna bij een hertoetsing een positief oordeel hebben gekregen. In 2019 en 2020 hebben deze onderzoeken niet plaatsgevonden.
2. De AFM kan kantoor specifieke onderzoeken uitvoeren bij SRA-leden.
Op basis van de volgende criteria kan hiertoe besloten worden:
  - De 'onvoldoende' uitkomst van toetsingen
  - De uitkomsten van de jaarlijkse AFM-Monitor
  - Signalen (waaronder klokkenluidersbrieven of berichtgeving in de media)
  - Meldingen op grond van de Wta en het Burgerlijk Wetboek zoals fraude- en incidentmeldingen
  - Meldingen van tussentijdse beëindigingen van wettelijke controles
  - De uitkomsten van de door de AFM uitgevoerde onderzoeken

Een kantoor specifiek onderzoek door de AFM zal onder meer afhangen van de aanleiding voor het onderzoek en de omvang van de accountantsorganisatie en het aantal wettelijke controles dat zij verricht.

3. De AFM kan themaonderzoeken uitvoeren.

Voor alle onderzoeken geldt dat, indien de AFM ernstige overtredingen op naleving van de Wta constateert, zij handhavend kan optreden. Elk kwartaal is er op operationeel niveau overleg met de AFM en de RC. Daarnaast wordt er twee keer per jaar op bestuurlijk niveau overleg gepleegd.

Bij twee kantoren is in 2020 door de AFM een kantoor specifiek onderzoek uitgevoerd naar aanleiding van een onvoldoende uitkomst van een toetsing. Bij één kantoor is door de AFM kantoor specifiek onderzoek uitgevoerd naar aanleiding van een signaal.

2.4 Toezichtarrangement Bureau Financieel Toezicht

Sinds 1 oktober 2012 is er een toezichtarrangement gesloten met het Bureau Financieel Toezicht (BFT). In 2019 is er een vernieuwd toezichtarrangement gesloten, voor de duur van 3 jaar. BFT is toezichthouder op de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme (Wwft). SRA draagt bij haar leden, met het afsluiten van dit toezichtarrangement, zorg voor het toezicht houden op de naleving van de verplichtingen op grond van de Wwft.

BFT onthoudt zich van het uitvoeren van reguliere onderzoeken bij SRA-leden. BFT heeft wel nog steeds de bevoegdheid om zelf ook onderzoeken uit te voeren. De RC neemt de onderzoeken naar de naleving van de Wwft mee bij de toetsingen. De reviewer toetst of het SRA-lid beschikt over een procedure van cliëntacceptatie en –continuering, of wordt voldaan aan de periodieke opleidingsverplichting die de Wwft voorschrijft, of de identificatie van cliënten correct is verricht en of het melden van ongebruikelijke transacties eventueel heeft plaatsgevonden. Indien er aanleiding was om een transactie te melden, maar dit niet is gedaan, wordt, nadat een procedure is doorlopen waarvan hoor en wederhoor deel uitmaakt, de BFT hiervan op de hoogte gesteld. Het BFT zal dan het onderzoek Wwft overnemen en kan besluiten om, afhankelijk van de feiten en omstandigheden, handhavend optreden. Jaarlijks vindt er overleg plaats tussen BFT en de RC.

2.5 Belastingdienst Horizontaal Toezicht

Horizontaal toezicht is een van de toezichtvormen van de Belastingdienst. SRA-kantoren kunnen een horizontaal toezicht convenant sluiten met de Belastingdienst omdat de reviewcommissie de systemen van kantoren periodiek toetst op kwaliteit. De opzet van het kwaliteits-(borging)systeem is een belangrijk onderdeel van de toetsingen. In 2019 is het systeem van de SRA-kwaliteitstoetsingen getoetst door de Belastingdienst. De brede scope van de toetsingen maakt het voor de Belastingdienst mogelijk te steunen op het systeem van toetsingen van SRA.

2.6 Algemene informatie kwaliteitstoetsingen

Bij een toetsing wordt de kantoororganisatie getoetst op de werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. De SRA-reviewers onderzoeken of alle aangesloten kantoren voldoen aan de in de wet gestelde eisen, met inachtneming van de voorwaarden uit de NBA-accreditatie, het AFM-convenant en het BFT-toezichtarrangement. De kantoren worden met name getoetst op:

- De opzet van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, kwaliteitsbeleid en kwaliteitshandboek;
- De werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing in het algemeen;
- De werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor wat betreft de wettelijke en vrijwillige controledossiers alsmede de samenstelopdrachten, beoordelingsopdrachten en overige accountantsopdrachten;
- De werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing in het kader van onafhankelijkheid;

- De werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, specifiek op het gebied van kwaliteitsbewaking.
- De compliance met betrekking tot geldende wettelijke bepalingen en overige van overheidswege en door de bevoegde publiekrechtelijke beroepsorganisaties gegeven regels zoals:
  - Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta)
  - Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta)
  - Verordening accountantsorganisaties (VAO)
  - Maatregelen opgenomen in het Rapport 'In het publiek belang: het kan echt beter!' van oktober 2015
  - Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA)
  - Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO)
  - Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS), aangesloten op de Clarified ISA's, zoals gepubliceerd door de IAASB
  - Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS)
  - Nadere voorschriften permanente NVPE
  - Nadere voorschriften Non-Compliance with Laws and Regulations (NOCLAR)

Bij een toetsing wordt het kantoor getoetst op de werking van het stelsel door een toetsing van één of meer dossiers uit het Wta-domein en/of de NBA-domeinen.

Vanuit het kwaliteitsoogpunt kan eerder overgegaan worden op een toetsing indien daar aanleiding toe bestaat. Aanleiding daartoe kan worden gevonden op basis van risicoanalyses, met als input onder meer de monitoringvragenlijst NBA en AFM (zoals vastgelegd in accreditatie en convenant en werkdocumenten, en zoals ook NBA en AFM dat uitvoeren), die kantoren op basis van self-assessment invullen. Daarnaast kan ook gedacht worden aan signalen uit de markt, klachten en incidenten (fraudesignalen) of civiele, strafrechtelijke en tuchtrechtelijke procedures, fusies, overnames en afsplitsingen. Ook kan n.a.v. een inventarisatiegesprek besloten worden tot een vervroegde review over te gaan. Hierover meer in hoofdstuk 2.7.

Bij de toetsingen wordt elk domein voldoende of onvoldoende bevonden. De overall uitkomst van een toetsing is altijd op kantoorniveau en hierin wordt het volgende onderscheid gemaakt: voldoet (groen), voldoet op belangrijke onderdelen nog niet (oranje), voldoet niet (rood).

2.7 Aanvullende toetsingsystematiek vanuit de vereniging SRA

2.7.1 Inventarisatiegesprekken - frequentere begeleiding

De vereniging SRA heeft gesteld dat de uitvoering van een kwaliteitstoetsing met een frequentie van (slechts) eens per zes jaar (zoals wettelijk vastgelegd in de Wta en Verordening op de kwaliteitstoetsingen), geen voldoende garantie biedt om een continue, duurzame kwaliteit te kunnen waarborgen. Als extra waarborg (dus los van wet- en regelgeving) en in het kader van frequentere begeleiding heeft SRA daarom 'inventarisatiegesprekken' binnen de SRA-reviewcyclus geïntroduceerd.

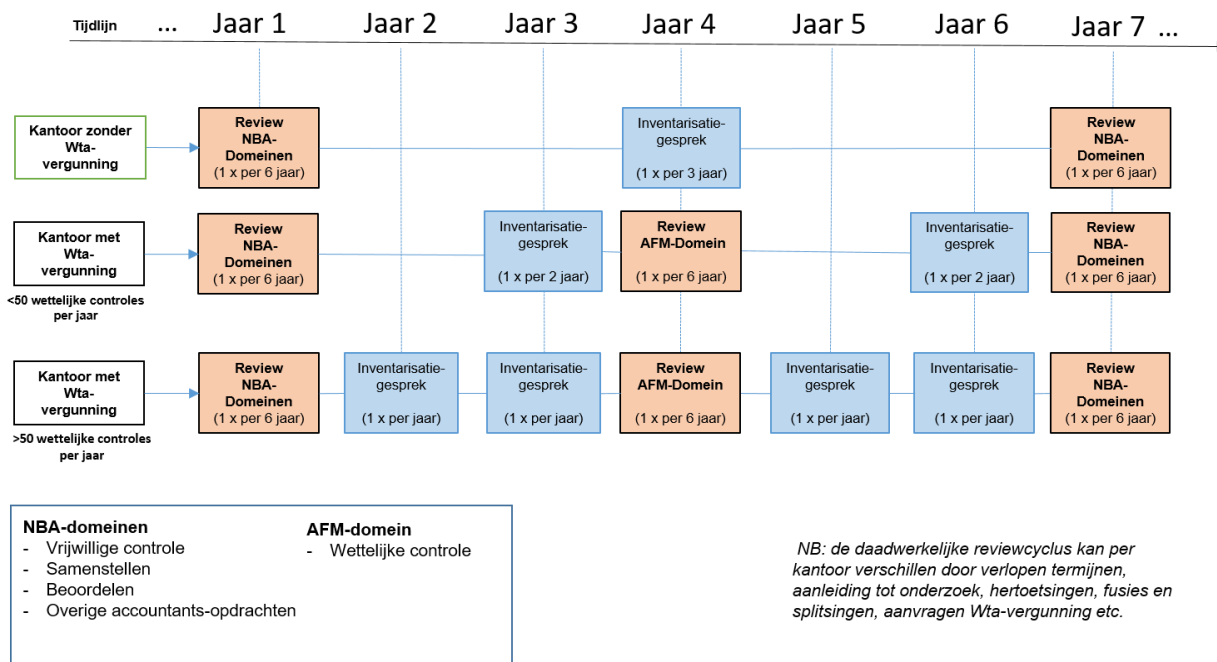
Bij een inventarisatiegesprek staat het (tussentijds) vaststellen van het goed functioneren van het kwaliteitssysteem bij kantoren (met of zonder Wta-vergunning) centraal: het kantoor wordt getoetst op de opzet en bestaan van het stelsel van kwaliteitsbeheersing.

- Bij een kantoor zonder Wta-vergunning is een inventarisatie elke 3 jaar.
- Bij een kantoor met Wta-vergunning wordt iedere 2 jaar een inventarisatiegesprek gehouden
- Bij een kantoor met een Wta-vergunning en met een wettelijke controle-portefeuille van meer dan 50 wettelijke controles op jaarbasis, wordt elk jaar een inventarisatiegesprek gehouden.

Tijdens het inventarisatiegesprek met een beleidsbepaler en (veelal) de compliance officer wordt het door het kantoor gehanteerde systeem van self assessment getoetst in opzet en bestaan. De regiocoördinator krijgt een goed beeld van de kwaliteitsnorm die het SRA-lid zichzelf oplegt.

Bij twijfel hierover kan besloten worden tot het houden van een vervolgonderzoek om de werking van het kwaliteitssysteem door middel van dossieronderzoeken te beoordelen. Het voeren van de inventarisatiegesprekken biedt de regiocoördinatoren een goede mogelijkheid om de coachende rol die SRA voorstaat, daadwerkelijk invulling te geven. In dit kader is de SRA-reviewaanpak uniek te noemen.

In onderstaand figuur is een standaard voorbeeld van een reviewcyclus visueel weergegeven.

2.7.2 Toetsing fiscale domein

In 2012 is de vereniging gestart met het uitvoeren van toetsingen op de fiscale praktijk volgens de 6-jaars cyclus. Dit initiatief is genomen vanuit het besef dat het kwaliteitsbeheersingssysteem en het kwaliteitsbeleid van het kantoor de basis is voor de volledige dienstverlening van het kantoor, dus ook het fiscale domein. Voor een fiscale toetsing wordt een fiscale reviewer toegevoegd aan het reviewteam.

Er is een vragenlijst met kernvragen over de fiscale praktijk waarmee inzicht wordt verkregen in het fiscale kwaliteitssysteem van een kantoor. Aan de hand van de vragenlijst en de door de regiocoördinatoren ingeschatte risico's wordt door de fiscalist uit het reviewteam bekeken of er een handboek voor de fiscale werkzaamheden is, worden de beschreven procedures beoordeeld en vastgesteld dat deze procedures dan ook gehanteerd worden. De verslaglegging wordt gemaakt door de fiscale reviewer en door de regiocoördinator opgenomen in de algehele verslaglegging.

2.7.3 Aanvullend kwaliteitsbeleid SRA

SRA is een vereniging van accountantskantoren die kwaliteit van een hoog niveau leveren aan alle belanghebbenden. Deze intrinsieke drive zit in de genen van kantoren die bewust kiezen voor het SRA-lidmaatschap. SRA-leden willen presteren volgens een bepaald kwaliteitsniveau en werken met een kwaliteitsmanagementsysteem, gericht op de volledige dienstverlening. SRA-kantoren onderscheiden zich daarmee en hebben een kwaliteitsvoorsprong.

SRA wil die voorsprong voor haar leden behouden en blijven realiseren.

Om volwaardig lid te kunnen zijn geldt daarom een collegiale verplichting, passend bij de verenigingsgedachte dat elk SRA-kantoor (ballotage-lid en volwaardig lid) aantoonbaar bezig moet zijn met kwaliteit en -waar nodig- aan kwaliteitsverbetering. Een integraal kwaliteitsbeleid bevat, naast vaktechnische kwaliteit, ook andere kwaliteitsindicatoren zoals cultuur en gedrag. Op basis van de resultaten van kwaliteitstoetsingen, ontwikkelingen die relevant zijn voor het integrale kwaliteitsbeleid en het kwaliteitsniveau van haar leden heeft SRA de mogelijkheid om kwaliteitsprogramma's vanuit de beroepsorganisatie of SRA zelf verplicht te stellen voor haar leden. Dit geeft SRA de mogelijkheid om, los van wet- en regelgeving, zaken verplicht te stellen aan haar leden waar het de kwaliteit van de gehele kantoororganisatie betreft.

2.8 Instrumentarium en verslaglegging

Door de ontwikkeling op het gebied van interne beheersing en bewaking bij de kantoren kunnen de reviewers steeds meer gebruik maken van de reeds door de kantoren opgestelde interne informatie. Zoals bijvoorbeeld het CO-verslag en het samenvattende verslag van de interne review en het klachten- en schendingenregister en het kwaliteitsevaluatieverslag (NVKS). SRA hanteert dezelfde vragenlijsten als de NBA. De wijze van rapportage is afgestemd met de NBA en voor het Wta-domein met de AFM.

Er wordt gebruik gemaakt van de volgende standaarddocumenten:

- Samen met Raad voor Toezicht (NBA) ontwikkelde vragenlijsten per soort opdracht;
- Modelverslagen voor de verschillende soorten van onderzoek.

De verslaglegging is afgestemd met de Raad voor Toezicht (NBA) en is in lijn met NBA-rapportages. De rapportages van de SRA-Reviewcommissie zijn op bepaalde onderdelen wel gedetailleerder om de SRA-kantoren meer guidance te geven in mogelijke verbeterpunten binnen hun organisatie zoals beleid en strategie en aandacht voor cultuur en kwaliteit.

3 Resultaten 2020

3.1 Inleiding

Het afgelopen jaar hebben de corona-maatregelen impact gehad op de activiteiten van de reviewcommissie. Door beperkende maatregelen rondom thuiswerken en kantoorbezoeken was het niet altijd mogelijk om fysiek langs te gaan bij kantoren voor een toetsing. Geplande toetsingen die niet door konden gaan vanwege geldende corona-maatregelen zijn opgeschort en doorgeschoven in de planning.

Inventarisatiegesprekken hebben veelal digitaal doorgang gevonden maar zijn ook alleen op basis van vrijwilligheid en maatwerk doorgegaan om de kantoren in de (ongewone) tijd niet extra te belasten. Kantoren hebben immers hun bedrijfsvoering aan moeten passen in het kader van thuiswerken en hebben geprobeerd hun klanten zo goed mogelijk te blijven bedienen.

De reviewcommissie blijft de ontwikkelingen rondom corona scherp volgen, zodat de continuïteit van de toetsingen en de 6-jaarscyclus geborgd blijft.

3.2 Samenvatting inhoudelijke bevindingen 2020

De resultaten van de toetsingen in 2020 laten een sterke verbetering zien t.o.v. 2019. Dat bevestigt het in 2019 ingenomen standpunt dat 2019 een uitzonderlijk jaar was met veel incidentele oorzaken van onvoldoendes.

De uitkomsten in 2020, 80% van toetsingen leidt tot een voldoende, laten een beeld zien vergelijkbaar met eerdere jaren. Wel valt op dat op de hertoetsingen slecht wordt gescoord. Kantoren worden door de reviewcommissie kennelijk streng de maat genomen als het om noodzakelijke verbeteringen gaat en kantoren weten niet altijd binnen de gestelde tijd op te schalen.

Opvallend is ook dat bij toetsingen van vrijwillige controleopdrachten nog meer dan 30% onvoldoende blijkt te zijn.

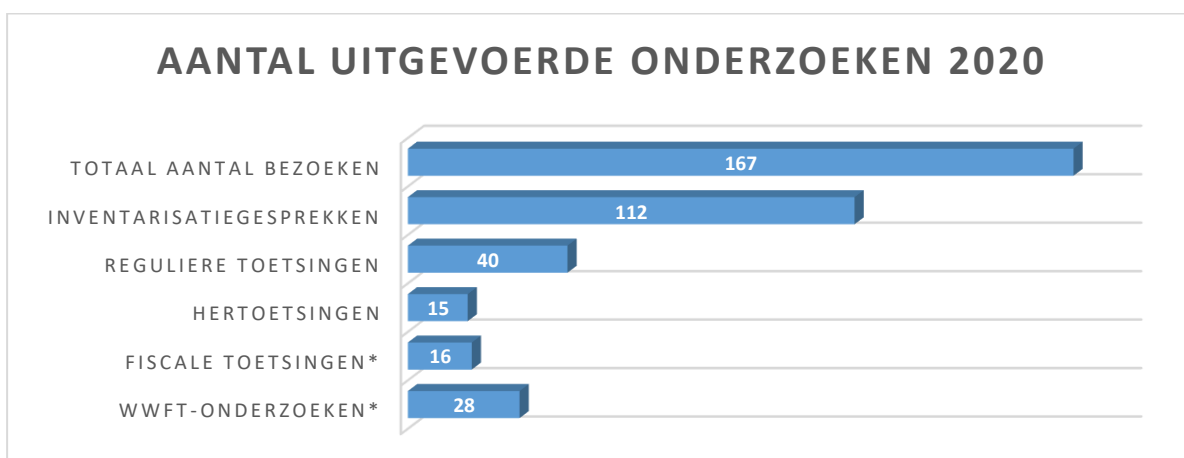
De inhoudelijke analyse van oorzaken van onvoldoendes moet niet zo zeer gezocht worden in onvoldoende dossiers, maar hoe langer hoe meer in de onvoldoende aandacht voor de kwaliteitsindicatoren binnen het kantoor.

Hoewel 80% van de SRA-kantoren kennelijk aan de kwaliteitseisen kan voldoen, heeft 20% toch moeite met het beheersen van zaken als selfassessment, elkaar binnen het kantoor aanspreken op feilen, het leren van fouten en het implementeren van een eenduidige professionele cultuur binnen het kantoor.

3.3 Toetsingen en inventarisatiegesprekken

In 2020 zijn er door de regiocoördinatoren 167 bezoeken gebracht aan de SRA-kantoren. In 2019 waren dit er 178. Er zijn meer inventarisatiegesprekken en minder reguliere reviews uitgevoerd dan vorig jaar wegens beperkende corona maatregelen. Inventarisatiegesprekken hebben veelal digitaal plaatsgevonden. 63 toetsingen zijn wegens beperkende corona maatregelen doorgeschoven naar 2021. Dit betreft 11 inventarisatiegesprekken, 37 reguliere toetsingen en 15 hertoetsingen.

Daarnaast heeft de reviewcommissie bij 11 kantoren een toetsing in het kader van de ballotageprocedure uitgevoerd. 4 kantoren zijn in de loop van 2020 lid geworden van SRA.

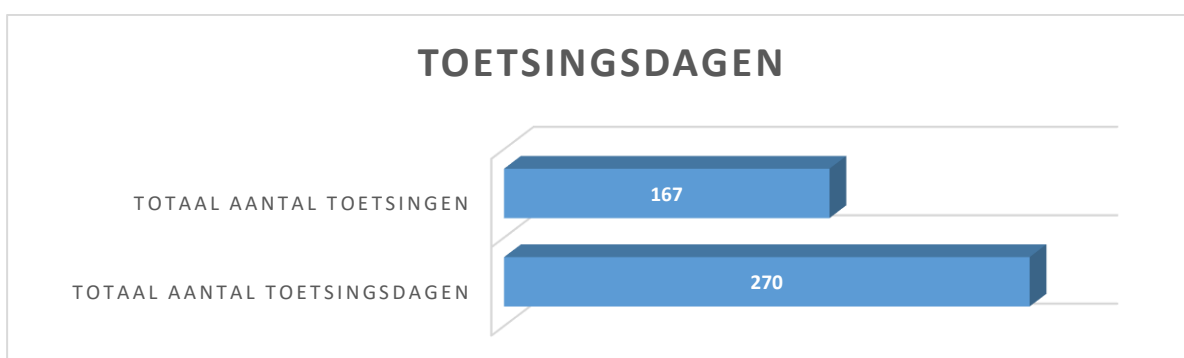

* fiscale toetsingen en Wwft-onderzoeken worden over het algemeen gecombineerd met reguliere toetsingen

NB: van 2020 zijn er nog 2 toetsingen onder handen, deze zijn niet meegenomen in de resultaten van dit jaarverslag.

Toetsingsdagen

De inventarisatiegesprekken worden in beginsel in 1 dagdeel uitgevoerd. Indien uit een inventarisatiegesprek blijkt dat er aanleiding is voor dossieronderzoek, dan wordt het kantoor ingepland voor een toetsing. Toetsingen worden in 1 of meerdere dagen uitgevoerd, afhankelijk van de praktijkgrootte, het aantal opdrachten en het aantal extern tekenend accountants. In totaal is er 270 dagen getoetst. In 2019 waren dit er 245.

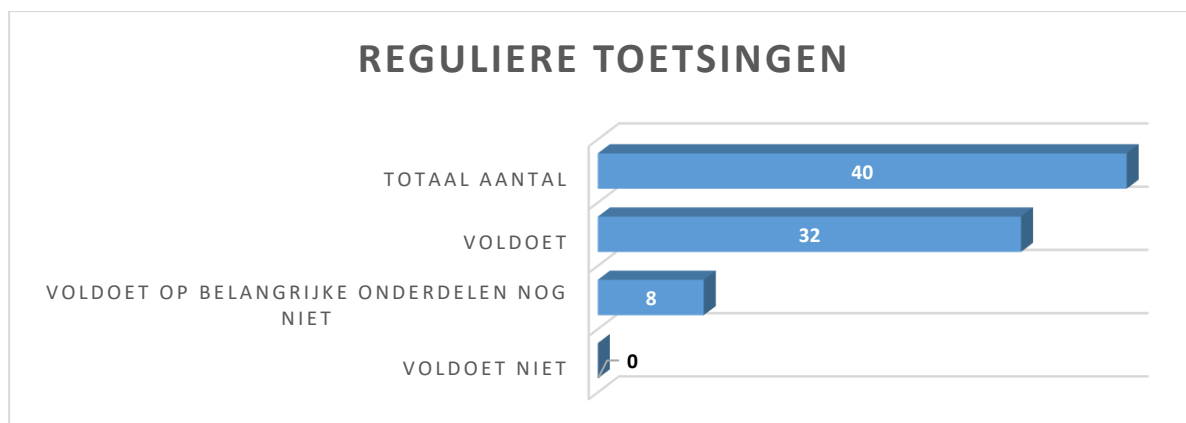

3.4 Kwantitatieve resultaten

In onderstaand hoofdstuk worden de uitkomsten weergegeven van de resultaten van de afgeronde toetsingen. Het oordeel van deze resultaten betreft het totaaloordeel van de afgeronde toetsing.

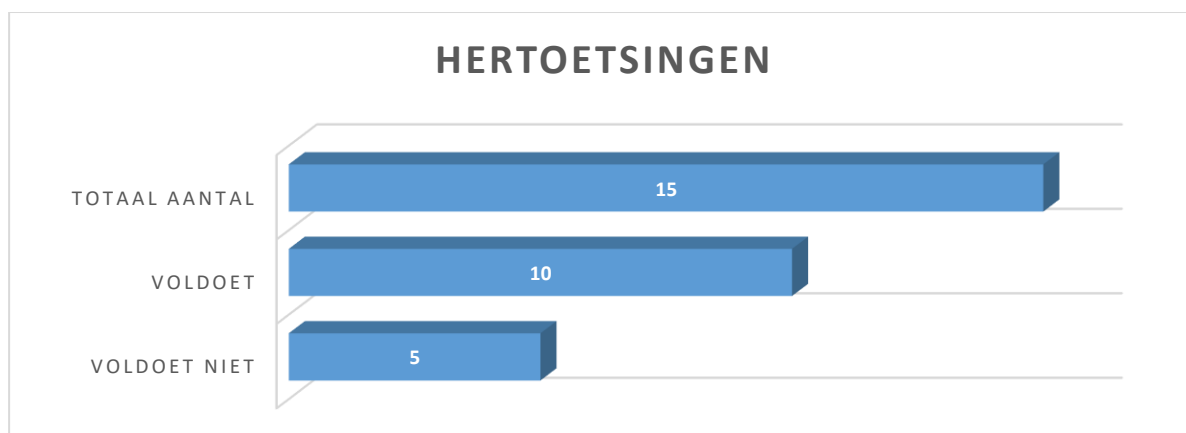
Resultaten van de afgeronde reguliere toetsingen

80% van de kantoren heeft in 2020 bij de reguliere toetsing een voldoende gekregen. In 2019 was dit 59%.

Resultaten van de afgeronde hertoetsingen

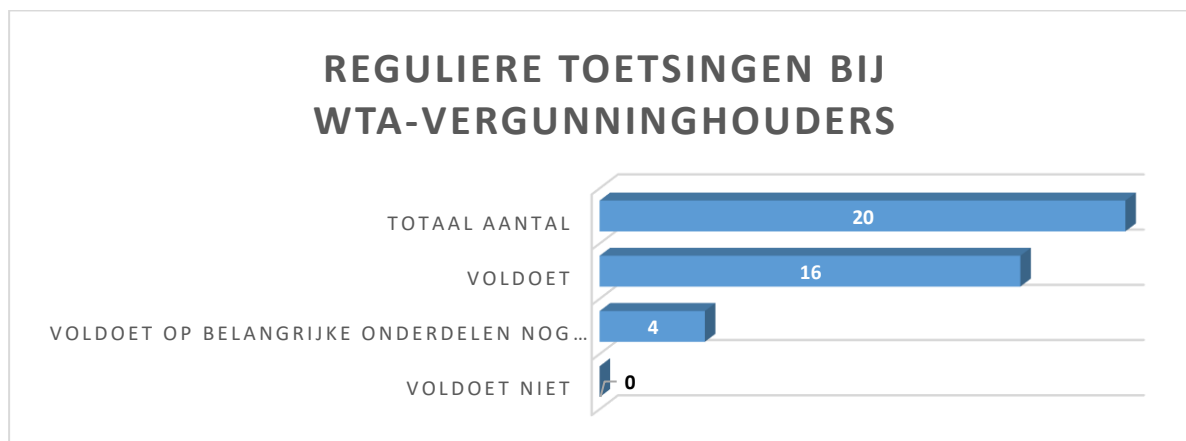
67% van de kantoren heeft in 2020 bij de hertoetsing een voldoende gekregen. In 2019 was dit ook 67%.

3.4.1 Resultaten van uitkomsten bij WTA-vergunninghouders

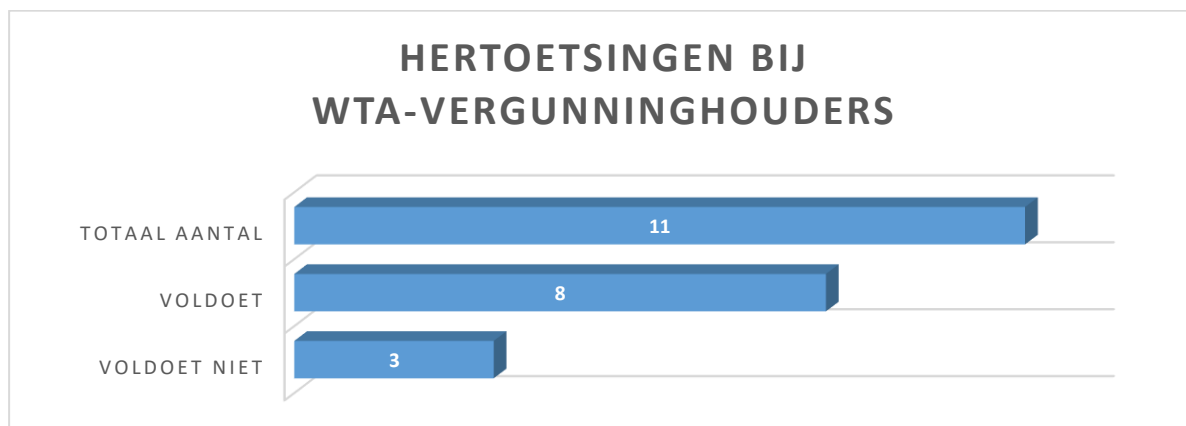
Resultaten van de afgeronde reguliere toetsingen bij Wta-vergunninghouders

80% van de kantoren heeft in 2020 bij de reguliere toetsing een voldoende gekregen. In 2019 was dit 63%.

Resultaten van de afgeronde hertoetsingen bij Wta-vergunninghouders

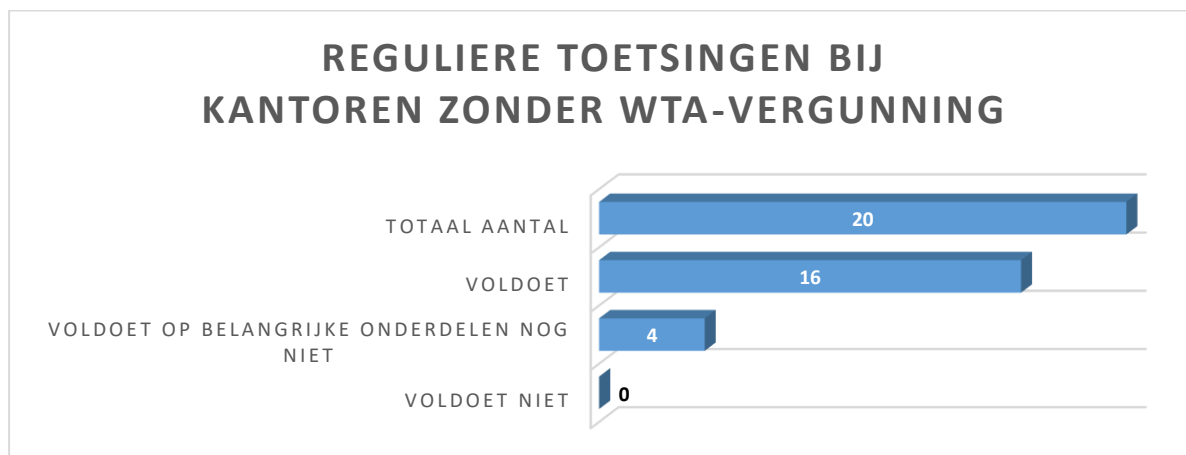
73% van de kantoren heeft in 2020 bij de hertoetsing een voldoende gekregen. In 2019 was dit 63%.

3.4.2 Resultaten van uitkomsten bij niet- WTA-vergunninghouders

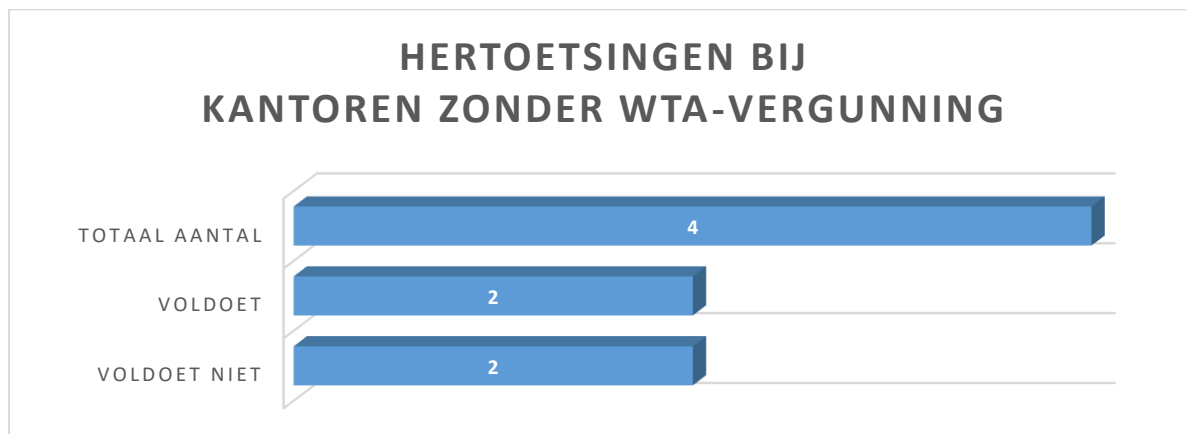
Resultaten van de afgeronde reguliere toetsingen bij kantoren zonder Wta-vergunning

80% van de kantoren zonder Wta-vergunning heeft in 2020 bij de reguliere toetsing een voldoende gekregen. In 2019 was dit 46%.

Resultaten van de afgeronde hertoetsingen bij kantoren zonder Wta-vergunning

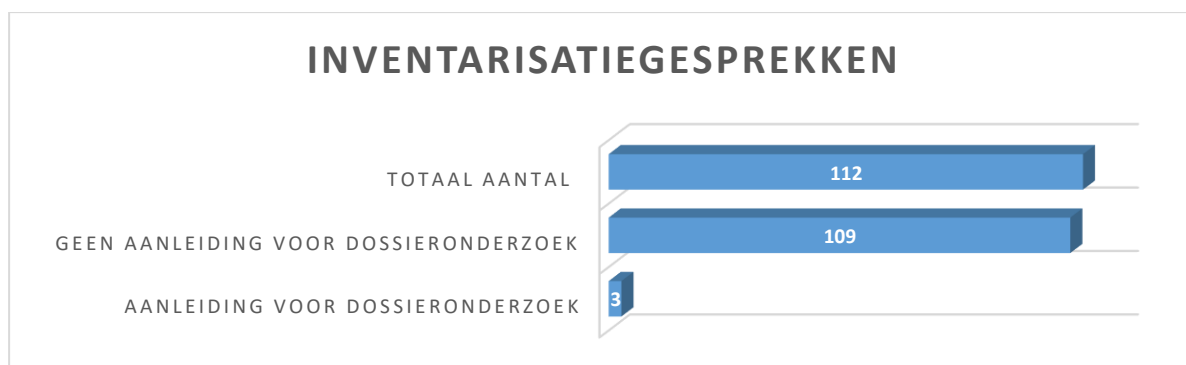
50% van de kantoren zonder Wta-vergunning heeft in 2020 bij de hertoetsing een voldoende gekregen. In 2019 was dit 71%.

3.4.3 Uitkomsten inventarisatiegesprekken

In 2020 zijn er naast de toetsingen, totaal 112 inventarisatiegesprekken gevoerd. Dit totaal betreft het aantal inventarisatiegesprekken bij zowel Wta-vergunninghouders als niet- Wta-vergunninghouders.

Bij 97% van de kantoren was er geen aanleiding voor dossieronderzoek. In 2019 was dit 98%.

3.5 De kwantitatieve resultaten uitgesplitst per domein

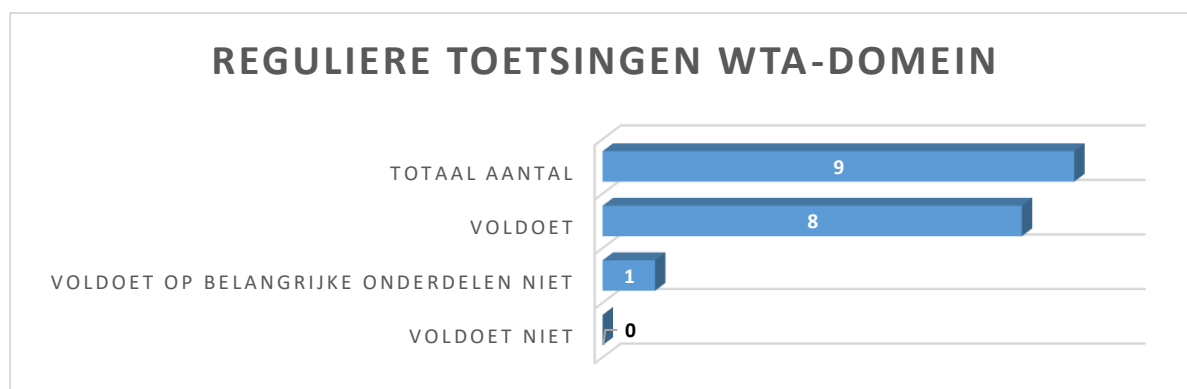
In onderstaand hoofdstuk worden de uitkomsten weergegeven van de resultaten per domein. Het oordeel van deze resultaten betreft het specifiek over het desbetreffende getoetste domein.

3.5.1 Specificatie toetsingen waarbij het WTA-domein is getoetst

Kantoren waarbij het Wta-domein is getoetst, hebben een dossieronderzoek op de wettelijke controlepraktijk ondergaan. Het oordeel van een toetsing op het Wta-domein betreft een oordeel over het domein wettelijke controle en tegelijkertijd een totaaloordeel over het kantoor ten aanzien van het Wta-domein.

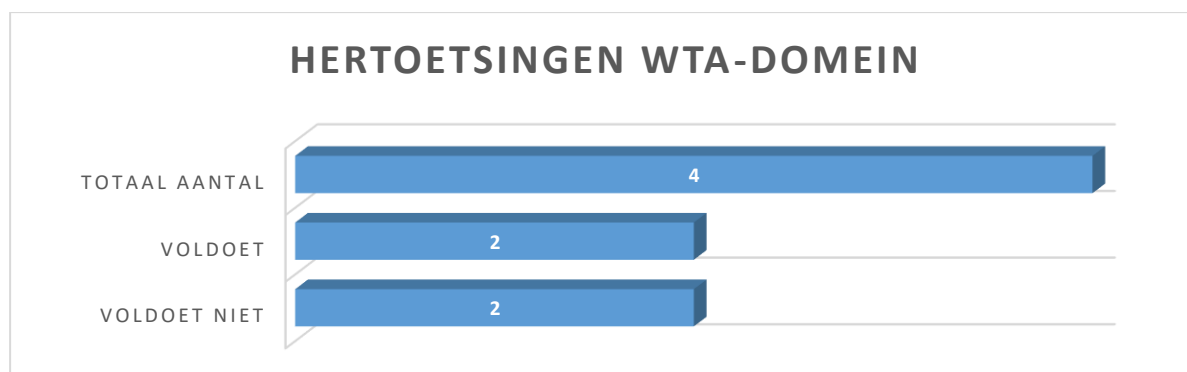
Reguliere toetsingen WTA-domein

Bij 89% van de kantoren waar in 2020 het WTA-domein is getoetst, heeft het kantoor op dit domein een voldoende gekregen (totaaloordeel). In 2019 was dit 67%.

Hertoetsingen WTA-domein

50% van de kantoren waar in 2020 een hertoetsing op het WTA-domein heeft plaatsgevonden, heeft een voldoende gekregen op dit domein (totaaloordeel). In 2019 was dit 60%.

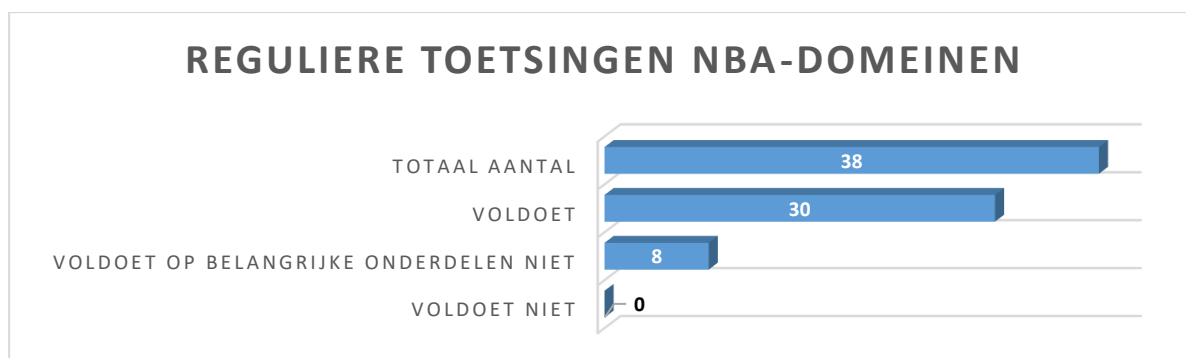

3.5.2 Specificatie toetsingen waarbij de NBA-domeinen zijn getoetst

Kantoren waarbij de NBA-domeinen zijn getoetst, hebben een dossieronderzoek op één of meer van de NBA-domeinen ondergaan. Het oordeel van een toetsing op de NBA-domeinen betreft een totaaloordeel over het kantoor ten aanzien van de NBA-domeinen.

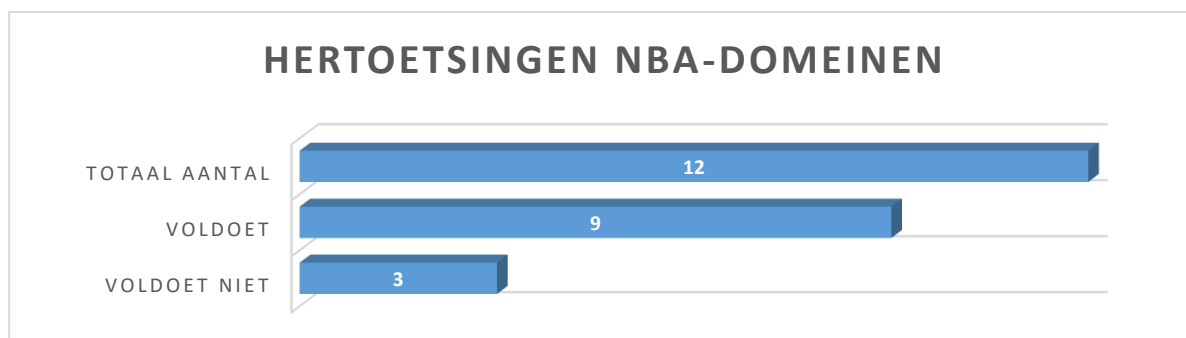
Reguliere toetsingen NBA-domeinen

Bij 79% van de kantoren waar in 2020 de NBA-domeinen zijn getoetst, heeft het kantoor op de NBA-domeinen een voldoende gekregen (totaaloordeel). In 2019 was dit 56%.

Hertoetsingen NBA-domeinen

75% van de kantoren waar in 2020 een hertoetsing heeft plaatsgevonden op de NBA-domeinen heeft een voldoende gekregen op deze domeinen (totaaloordeel). In 2019 was dit 73%.

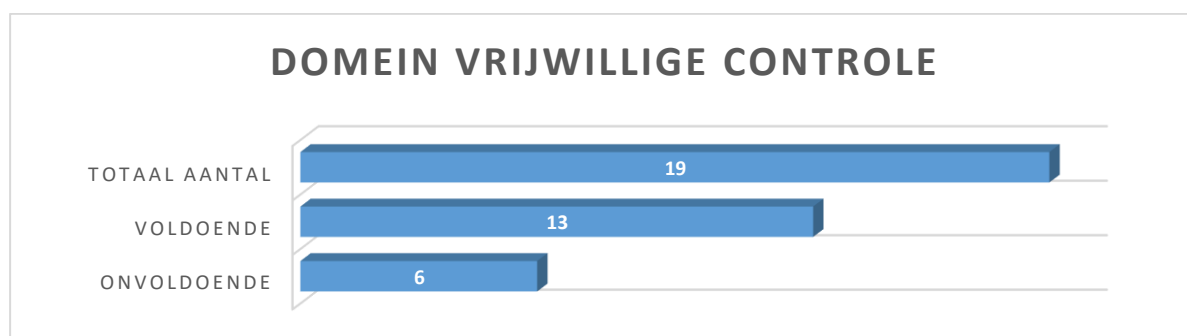

3.5.3 Specificatie per NBA-domein

De NBA-domeinen kunnen verder worden toegespitst op de volgende domeinen: het domein vrijwillige controle, domein samenstellen, domein beoordelen en het domein overige accountantsopdrachten. De resultaten hieronder betreffen de oordelen specifiek per getoetst domein.

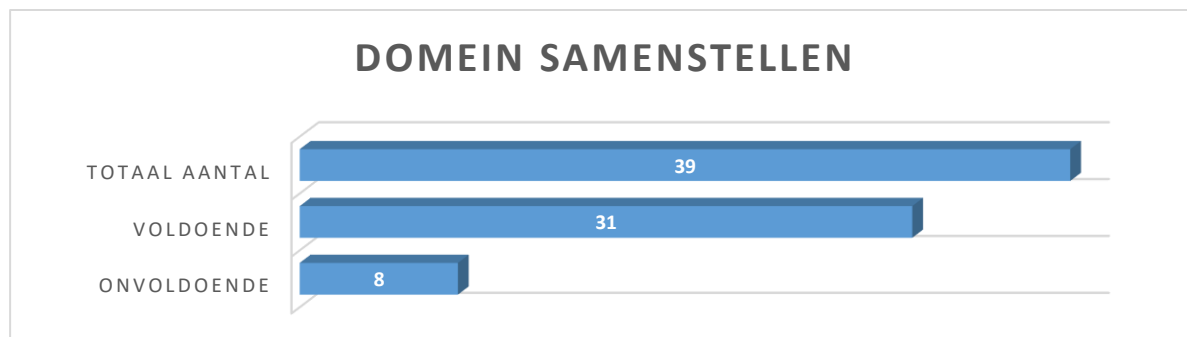
Resultaten toetsingen domein Vrijwillige controle

Bij 68% van de kantoren waar in 2020 het vrijwillige controle domein is getoetst, heeft het kantoor op dit domein een voldoende gekregen. In 2019 was dit 61%.

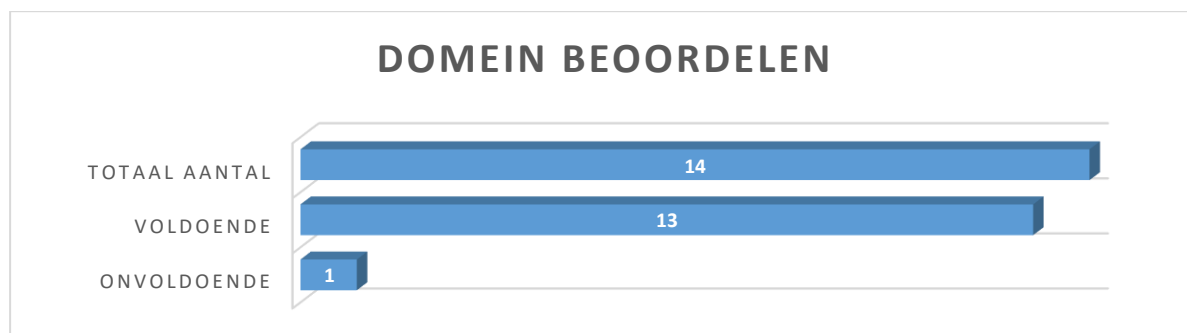
Resultaten toetsingen domein Samenstellen

Bij 79% van de kantoren waar in 2020 het samenstellen domein is getoetst, heeft het kantoor op dit domein een voldoende gekregen. In 2019 was dit 71%.

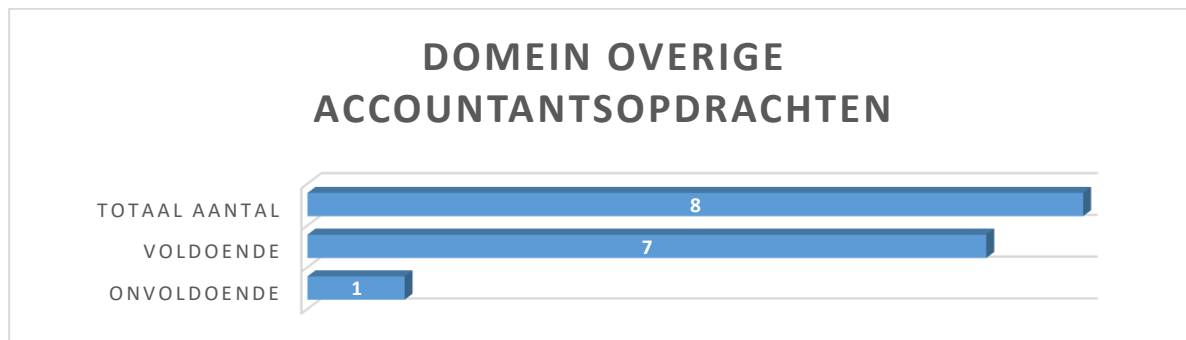
Resultaten toetsingen domein Beoordelen

Bij 93% van de kantoren waar in 2020 het beoordelen domein is getoetst, heeft het kantoor op dit domein een voldoende gekregen. In 2019 was dit 75%.

Resultaten domein Overige accountantsopdrachten

Bij 88% van de kantoren waar in 2020 het domein overige accountantsopdrachten is getoetst, heeft het kantoor op dit domein een voldoende gekregen. In 2019 was dit 83%.

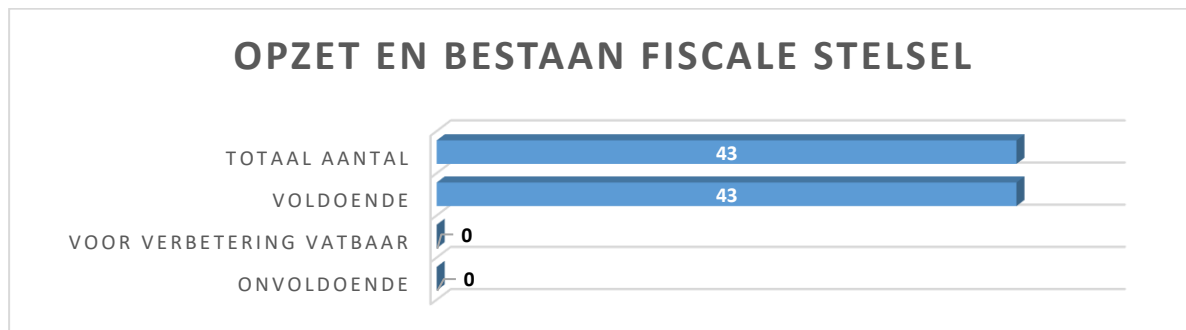

3.5.4 Specificatie fiscale toetsingen

De fiscale toetsingen richten zich voornamelijk op de procedures die het kantoor hanteert om de kwaliteit te bewaken. Wel worden fiscale dossiers op procedures getoetst.

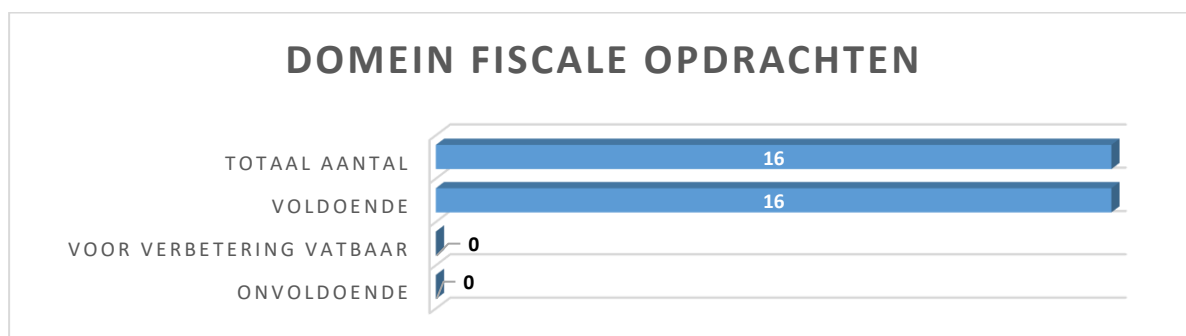
Resultaten opzet en bestaan fiscale stelsel

Bij 100% van de kantoren waarbij in 2020 het fiscale stelsel is getoetst, heeft het kantoor een voldoende gekregen voor de opzet en het bestaan ervan. In 2019 was dit 91%.

Resultaten domein Fiscale opdrachten (dossieronderzoek)

Van de kantoren waarbij er in 2020 een dossieronderzoek heeft plaatsgevonden op het fiscale domein, heeft 100% van de kantoren een voldoende gekregen op dit domein. In 2019 was dit ook 100%.

3.6 Ingediende bezwaarschriften

Bezwaarschriften kunnen worden ingediend volgens de bepalingen in het reviewreglement. Bezwaarschriften worden altijd besproken en een ieders standpunt wordt toegelicht. Hierin kunnen meningen bijgesteld worden of blijven meningen gehandhaafd. Er wordt getracht tot een consensus te komen over de verder te volgen procedure. In sommige situaties wordt er gekozen voor een hertoetsing door een andere regiocoördinator. In 2020 is er 1 bezwaarschrift ingediend op de verslaglegging van de toetsing, dan wel de uitkomst van de toetsing bij de reviewcommissie en overeengekomen de toetsing voort te zetten door extra dossiers te toetsen. De SRA Raad van Toezicht is niet ingezet door kantoren.

3.7 Kwalitatieve resultaten toetsingen

Aanwijzingen die bij de toetsingen naar voren kwamen zijn de volgende.

Bij de wettelijke controleopdrachten:

- Conform NVCOS 330.18 dienen voor materiële posten altijd gegevensgerichte controles te worden uitgevoerd.
- Duidelijke vastlegging van overwegingen, bevindingen en conclusies.
- Voer de risicoanalyse uit conform NV COS 315/330.
- Verzamel voldoende controle-informatie over de betrouwbaarheid van de primaire registraties en verifieer belangrijke beweringen van het management.
- Pas bij controle van gemeente het Normenkader Rechtmatigheid van de gemeente toe, dat als basis dient voor de controle op de rechtmatigheid en het rechtmatigheidsoordeel. Ingeval sprake is van overschrijdingen van de drempels voor Europese aanbestedingen moet een voldoende motivering per post/leverancier worden opgenomen, waaruit blijkt waarom terecht van het Europees aanbesteden wordt afgeweken.
- Let op goede toepassing van het Controleprotocol WNT.

Bij de vrijwillige controleopdrachten:

- T.a.v. de bepaling van de materialiteit en uitvoeringsmaterialiteit dient kwalitatieve onderbouwing plaats te vinden (NVCOS 312).
- Risicoanalyse dient plaats te vinden op het niveau van belangrijke beweringen in relevante posten en processen (NVCOS 315).
- T.a.v. de risicoanalyse dienen de NVCOS-termen te worden gehanteerd, te weten Risico op Afwijking van Materieel Belang (RAMB), significant risico (SR) of frauderisico (FR).
- Uit de beschrijvingen van het inkoop-, productie-, en verkoopproces blijkt niet van welke IB-maatregelen sprake is en wat de raakvlakken met de IT zijn. Ook de administratieve verwerking van deze processen is niet vastgelegd. Ook de vaststelling van het bestaan blijkt niet uit een lijncontrole. Inzake de IT is onvoldoende vastgelegd t.a.v. het wachtwoordbeleid, de rechteninrichting, superusers e.d. en de gevolgen voor de betrouwbaarheid van het lijstwerk. E.e.a. is niet in overeenstemming met NVCOS 315.
- Gekozen is voor een gegevensgerichte aanpak. Echter zijn geen steekproeven en/of deelwaarnemingen uitgevoerd op de inkopen en verkopen (o.a. aansluiting met ontvangst- en afleverdocumentatie, aansluiting met geautoriseerde prijzen). Hierin zijn NVCOS 330 en 500.10 niet nageleefd.
- De intern uitgevoerde voorraadtelling per 29 november is bijgewoond. Het dossier maakt niet duidelijk wat de werkzaamheden van de accountant zijn geweest. Verder zijn geen werkzaamheden verricht om de periode tot aan de balansdatum (31 december) te overbruggen. Er is op 31 december niet door de accountant geteld. E.e.a. is niet conform NVCOS 501.

- Rechtmatigheidscontrole: draag zorg voor het laten samenstellen van een normenkader door cliënt en leg in het dossier zichtbaar vast hoe de controle op de relevante wet- en regelgeving volgens het normenkader is uitgevoerd.
- Omzet: stel vast dat de basisregistraties op basis waarvan de controle op volledigheid van de opbrengsten wordt uitgevoerd betrouwbaar en volledig zijn en documenteer dit per opbrengststroom toereikend in het dossier.
- Zorg voor een voldoende bedrijfsbeschrijving (NVCOS 315).

Bij de samenstelopdrachten:

- Draag zorg voor voldoende inzicht in de entiteit (NV COS 4410.28) door met name een goede vastlegging van de activiteiten (processen) van de onderneming.
- Significante aangelegenheden en oordeelsvormingen dienen te zijn gedocumenteerd (NVCOS 4410.38) en tijdig besproken (NVCOS 4410.27).
- Maak een goede beoordeling en vastlegging van de aanvaardbaarheid van verslaggevingsaspecten in de jaarrekening (4410.31).
- Aanvaard opdracht o.b.v. actuele opdrachtbevestigingen.
- Neem in het dossier de beoordeling van de continuïteit vast, al dan niet in samenhang met de coronacrisis. De corona-crisis is een Gebeurtenis na balansdatum. Derhalve had afgewogen moeten worden tot welke toelichting dit had dienen te leiden (zie A.4 van de RJK-bundel).
- In het dossier is onvoldoende zichtbaar aandacht besteed aan de impact van COVID-19 op de activiteiten van de onderneming. NVCOS 4410.27/30/38.a.
- Vastgesteld dient te zijn of posten als Gereed Product en OHW/OHP zijn gewaardeerd conform de waarderingsgrondslagen (BW2 Titel 9) en of de uitkomsten niet “anderszins onbevredigend” zijn. (NVCOS 4410.22 en 32).
- Het al dan niet opnemen van de actieve latentie u.h.v. verliescompensatie dient in het dossier te zijn opgenomen (NVCOS 4410.22 en NVCOS 4410.32).
- Bij een dividenduitkering zijn een balanstest en een uitkeringstest verplicht.
- Uit het dossier dient te blijken of is gewaardeerd conform de gekozen waarderingsgrondslagen.
- Bij posten die nader onderzoek vragen naar aanleiding van een CBO moet uit dossier blijken welke aanvullende werkzaamheden hierop zijn verricht. Indien informatie niet bevredigend is moet de accountant wel doorvragen. NVCOS 4410.32.
- Documenteer de werkzaamheden en conclusies (NVCOS 4410.38 en Handreiking 1136).

Bij de beoordelingsopdrachten:

- Opdrachtacceptatie: voldoe aan NVCOS 2400 37 en 38.
- Draag zorg voor juiste Wwft classificatie.
- Uitvoering: voldoe op juiste inhoudelijke wijze aan NVCOS 2400 47 e.v.

Bij de overige accountantsopdrachten:

- Draag zorg voor een beschrijving van de maatregelen van interne beheersing en het risico-inschattingsproces van de entiteit (NVCOS 3410.25B).
- Voer werkzaamheden uit rondom het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van een materieel belang (NV COS 3410.33B).
- Bepaal de materialiteit en onderbouw deze (NV COS 3410.20).
- Maak bij elke opdracht vooraf een beoordeling van de onafhankelijkheid t.o.v. de cliënt, integriteit, eventuele fraude en de voorwaarden voor opdrachtcontinuïteit.
- Neem in het dossier de beoordeling van de continuïteit vast, al dan niet in samenhang met de coronacrisis.
- Laat de zichtbare betrokkenheid van de accountant blijken en de story of the audit uit het dossier blijken.

Bij de Fiscale opdrachten:

- Integreren van beleid en werkwijze van de fiscale praktijk in het organisatie brede kwaliteitshandboek.
- Een opdrachtbevestiging opmaken en laten ondertekenen voor de jaarlijkse fiscale werkzaamheden voor de klanten die alleen fiscale dienstverlening afnemen.
- Identificatie en verificatie completeren (vooral) bij IB-cliënten.
- Overweeg het invoeren van werkprogramma's voor zowel de aangiften inkomstenbelasting als de vennootschapsbelasting.
- Werk alle vragen in het werkprogramma af en licht zoveel mogelijk in het werkprogramma toe.
- Om fiscale kwaliteit te waarborgen, fiscaal grip op de aangiften te kunnen houden en de (fiscale) kwaliteit van het kantoor (procedureel en inhoudelijk) duidelijk aan te kunnen tonen, adviseren wij om een beoordeling van een aangifte door een fiscalist / fiscaal medewerker verplicht te stellen.
- Indien er géén opmerkingen op basis van het werkprogramma zijn, is het aan te raden om ergens in het werkprogramma op te nemen: 'review uitgevoerd, géén bijzonderheden'.
- Van het fiscaal overleg worden geen notulen opgemaakt.
- Regelmatige interne review op de aangiftedossiers (bijvoorbeeld 1x per jaar 2 dossiers van iedere fiscale opsteller en iedere fiscale reviewer (en dan niet een dossier waarbij beide personen zijn betrokken) invoeren. Hierbij onder meer ook toetsen op de aanwezigheid van (minimaal) voorgeschreven stukken.
- Overwegen om het proces omtrent het akkoord geven van de klant bij een aangifte, zoals nu omschreven in het handboek, nader te omschrijven.
- Neem in de review de LH en BTW ook mee.
- In het kader van het BUA wordt er niet bij alle klanten expliciet aandacht aan besteed. Advies is om dat altijd te doen en er in ieder geval een opmerking over te maken, zodat bij een eventuele controle de fiscus niet heel makkelijk de bewijslast kan afschuiven.
- Overwegen het verzendproces van de aangiften (en dan meer specifiek ten aanzien van de aangiften inkomsten- en vennootschapsbelasting) te automatiseren.

Bij de BFT-onderzoeken:

Bij 29 SRA-kantoren is door regiocoördinatoren Wwft-onderzoek gedaan en is het Wwft-formulier ingevuld. De ingevulde formulieren zijn juist en volledig ingevuld en in overwegende mate voorzien van adequate toelichtingen en actiepunten.

- Stukken die als basis voor het clientonderzoek dienen, opnemen in de dossiers.
- Ook voor niet samenstel-cliënten het risicoprofiel vaststellen, vastleggen en jaarlijks evalueren.
- Jaarlijkse opleiding met betrekking tot de verplichtingen vanuit de Wwft voor alle medewerkers (inclusief het secretariaat).
- Zichtbare verificatie beter vastleggen.
- Betere vastlegging voor onderbouwing afweging inschatting integriteit.
- Wwft-informatie vastleggen in centrale clientadministratie (eenduidig systeem).
- Voor alle cliënten (ook kleine) een opdrachtbevestiging regelen.
- In werkprogramma voor samenstelopdrachten ook een vraag opnemen over ongebruikelijke transacties.
- Handboek Kwaliteit afstemmen op de nieuwe procedures inzake opdrachtaanvaarding en identificatie en verificatie.

3.8 Inventarisatiegesprekken

In 2020 waren er 3 inventarisatiegesprekken waarbij er onvoldoende zekerheid was over het door het kantoor gehanteerde systeem van self assessment. Er was dan ook aanleiding tot het houden van vervroegd dossieronderzoek. In 2019 waren er 2 uitgevoerde inventarisatiegesprekken waarbij er aanleiding is gevonden voor het houden van dossieronderzoek.

De belangrijkste aanwijzingen/aanbevelingen die tijdens de inventarisatiegesprekken naar voren kwamen zijn de volgende:

- Reviews en OKB's plannen en laten plaatsvinden en regelmatig uitvoeren van interne dossierinspecties op alle domeinen en fiscale dossiers.
- Procedures met betrekking tot de naleving van de Wwft verder ontwikkelen, implementeren en uitvoeren, alsmede aan de vereisten in de dossiers met betrekking tot de Wwft invulling te geven.
- Stel op basis van het SRA-Handboek Kwaliteit (Variant 5) een kantoor specifiek handboek kwaliteit op.
- Evalueer met waarnemer over 2019 alsnog de kwaliteitsambitie en de wijze waarop is gewaarborgd dat NVKS-opdrachten conform de van toepassing zijnde wet- en regelgeving zijn uitgevoerd en leg de uitkomsten hiervan schriftelijk vast (artikel 27-2b NVKS).
- Verder ontwikkelen van kwaliteitsfactoren oorzakenanalyses.
- Cultuurscan opnieuw uit laten voeren.
- Stelsel van functies en beloning heroverwegen.
- Voorbereiden op nieuwe stelsel van permanente educatie.
- Opvolging van de aanbevelingen in het compliance verslag en quick scans.
- Maatregelen vanuit het rapport In het Publiek Belang beoordelen op afwikkeling en zo nodig implementeren.

4 Tenslotte

4.1 Vooruitblik

De CTA heeft de aanbeveling gedaan om verandering door te voeren in de manier waarop het toezicht rondom de wettelijke controles is geregeld. Het kabinet heeft deze aanbeveling opgevolgd. Dit heeft tot gevolg dat de AFM de uitvoering van het toezicht op het Wta-domein wil gaan uitvoeren.

SRA wil naast een vereniging, die haar leden ondersteunt bij de goede uitoefening van hun beroep, ook een kwaliteitslabel zijn. Daar werkt SRA al veel jaren aan.

Een onderdeel daarvan is het werk van de SRA-reviewcommissie, die de kwaliteit van de beroepsuitoefening toetst. De SRA-reviewcommissie beoordeelt het kwaliteitsstelsel als geheel. Dat doet zij met als uitgangspunt: opvoeden in plaats van handhaven.

Ook als de AFM de toetsing van het Wta-domein zelf gaat uitvoeren zal de SRA-reviewcommissie het gehele kwaliteitsstelsel blijven beoordelen.

Er zal dus sprake zijn van toetsing door de AFM en de SRA-Reviewcommissie.

Hoewel het voor de kantoren sowieso een belasting zal zijn wij van mening dat er sprake zou moeten zijn van een goede samenwerking tussen de AFM (Wta-domein) en de SRA-Reviewcommissie (gehele kwaliteitsstelsel). Samenwerking is nodig en nuttig. Daartoe heeft SRA een voorstel ingebracht waarmee de toetsingen effectief en efficiënt zijn te realiseren.

De ervaring en toegankelijkheid, die de SRA-Reviewcommissie bij de kantoren heeft, kunnen worden ingezet voor een verdere verbetering van de kwaliteit in de accountancysector en meer specifiek bij de SRA-kantoren. Of de AFM op dit voorstel (of een variant daarop) zal ingaan is twijfelachtig.

Als samenwerking niet of nauwelijks vorm krijgt zal de een nieuwe situatie ontstaan waarin de SRA-Reviewcommissie in samenspraak met het Bestuur op een goede wijze invulling zal geven aan de breed gedragen wens tot verdere kwaliteitsverbetering.

De reviewcommissie zet in ieder geval in op een verdere de ontwikkeling van het reviewsysteem als een beoordeling van het hele stelsel van kwaliteitsbeheersing. Daarbij zal de nadruk steeds meer komen te liggen op de toetsing van opzet, bestaan en werking van het gehele stelsel en de daarin begrepen verschillende domeinen. De doorontwikkeling van de toetsing van de PDCA-cyclus en de fiscale praktijk zijn voor de komende periode speerpunten.

Door de verbinding te zoeken op de wens tot het leveren van kwalitatief goede dienstverlening werkt de reviewcommissie vanuit een open communicatie samen met de kantoren.

De Meern, 13 april 2021
SRA-Reviewcommissie